శ్రీ. శ్రీరంగం నారాయణబాబు కథ

ఎర్ర బుష్కోటు

పాతికేళ్ళ క్రితం కథ

గరివిడి మాంగనీసు గనుల్లో మా బావమరది మేనేజరు పని చేస్తున్నాడు. సాధారణంగా బంధువుల ఇళ్ళకంటూ వెళ్ళను, నేను ఎప్పుడూ. కాని, మా చెల్లెలంటే నాకు మమకారం ఎక్కువ. అది పుట్టాక మా అమ్మ జబ్బు మనిషైపోయింది. నా చేతులతో నేను పెంచాను. అందుకే మా చెల్లెలంటే నాకు వల్లమాలిన అభిమానం.

వేసవి కాలంలో మా ఊళ్ళో ఎండలు దారుణంగా వుంటవి. మా వూరికి అప్పటికింకా ఎలక్ట్రిసిటీ రాలేదు. పంకాలు గాని, దీపాలుగాని, సౌకర్యం కొంచెం కూడా లేదు. వేసవికి రమ్మనమని మా బావమరిది ఉత్తరం రాశాడు. కాస్త ఎత్తయిన జాగా-కొండ మీదవడం చేత, అక్కడ ఎలక్ట్రిసిటీ ఉండడం నుంచీ, మా బావమరిది పెద్ద ఉద్యోగస్థుల్లో లెక్క వస్తాడు కాబట్టీ, చిన్న బంగళాలో వుంటున్నాడు. అక్కడ హాయిగా వుంటుందనీ, అంతేకాకుండా గనుల కన్నిటికీ యజమాని-డైరెక్టర్ సింగ్- ఇంగ్లండు వెళ్లి వచ్చినవాడనీ, ఆయన దగ్గర ఎన్నో మంచి పుస్తకాలూ చక్కని లైబ్రరీ వుంది, చదువుకోవచ్చును. రమ్మనమనీ రాశాడు. బ్రతుకు జీవుడా అని పాము కాటులాంటి వేసవి కాలాన్ని తప్పించుకుందుకు గాను, మనకు నల్ల మందులాంటి మంచి పుస్తకాలు కూడా అక్కడ లభ్యమవుతాయని, మూటా ముల్లే కట్టుకుని, బస్సుమీద గరివిడి చేరుకున్నాను.

ఆ రోజు సాయంకాలమే మా బావమరిది సింగ్ దగ్గరకు తీసుకెళ్తాను రమ్మనమన్నాడు.

సింగ్ పంజాబీ, మనిషి ఆజానుబాహు. మంచి వర్చస్సు వున్నవాడు. ఇంగ్లండు వెళ్ళివచ్చాడు. ఆ రోజుల్లో ఇంగ్లండు వెళ్ళడమంటే కాశీ వెళ్ళడం కంటే గొప్ప మాట. సింగ్ ఇంగ్లండ్ వెళ్ళినా, ఏ పరీక్షలూ పాస్ అవలేదు. ఇంగ్లండ్ వెళ్ళినందుకు ఆయనకు అలవాటైనవి రెండు గుణాలు. తాగి తందనాలాడడం-అవకాశం వస్తే వ్యభిచరించడం. ఈ రెండు గుణాలూ ఇంగ్లండులో సంపాదించాడు కాబట్టీ, ఎంతటి గొప్ప ఉద్యోగానికైనా అర్హుడు. అంచేత ఆ మాంగనీస్ కంపెనీకి డైరక్టరుగా వెయ్యి రూపాయిల జీతం, కారూ, బంగళా అన్నీ సమకూరినై.

సింగ్ ఎప్పుడూ ఆఫీసుకు వెళ్లడు. ఇంట్లోనే కూర్చుంటాడు తాగుతూ, సంతకాలు పెట్టవలసిన కాగితాలన్నీ, సాయంత్రం ఐదు గంటలకి మా బావమరిది తీసుకెళ్ళి సంతకాలు పెట్టించాలి. ఐదు మొదలుకొని ఆరు వరకే ఈ లోకానికి చెందిన వ్యవహారాలూ, ఈ లోకంలో వుండడం. మళ్ళా ఆరు గంటలు కొట్టారంటే, పీర్యా పీర్యా పునఃపీర్యా అని ఎన్ని గాజు బుడ్లు గొంతులోకి దిగుతాయో చెప్పడం కష్టసాధ్యం.

సింగ్‌కు ఒక భార్యా, ఇద్దరు పిల్లలూ వున్నారు. భార్య ముఖం చూస్తే పూర్వోత్తరపు మనిషి, సాధ్వి అనిపించింది. ఒక కొడుకూ, కూతురూ ఆయనకి. కొడుక్కి నాలుగేళ్ళూ, కూతురికి ఐదేళ్లు. ఇద్దరు పిల్లలూ అందంగా, దొరల పిల్లల్లా వుంటారు.

సాయంత్రం మా బావమరిది ఆఫీసు కాగితాలతో పాటు నన్ను కూడా తీసుకెళ్లి సింగ్‌కు గొప్పగా పరిచయం చేశాడు-కవినీ, విద్వాంసుణ్ణనీ, సింగ్ కూర్చున్న హాలులో అనేక పులి చర్మాలూ, తుపాకీలూ అవీ వున్నాయి. సింగ్ ఒకప్పుడు గొప్ప వేటగాడట. ఇప్పటికి కూడా పట్నం నుంచి విదేశీ సారా రావడం ఆలస్యమైతే-లేదా.

సార్వాత్రుగ్రహణం పట్టిన రోజుల్లో, వేటకని వెళ్ళొస్తాడు కారు వేసుకొని. సారా బుద్ధు వచ్చినప్పుడు తెలిసేనే సందెవేళకో, అపరాత్రికో ఇల్లు చేరుకుంటాడు.

సింగ్ నాతో ముక్తసరిగా రెండు మాటాడి ఇక్కడకు అన్ని పుస్తకాలూ తేలేదు. కొన్ని పుస్తకాలే తెచ్చానని, ఆ వున్న పుస్తకాలు కావలిస్తే చూడొచ్చని, చూపించమని భార్యకు ఆదేశించాడు. ఆవిడ సవినయంగా నమస్కరించి, పక్క గదిలోకి తీసుకెళ్ళింది. ఒకటి రెండు పెద్ద వరుస బీరువాల్లో నాకు కావలసిన పుస్తకాలన్నీ ఉన్నాయి. కొన్ని ఏర్చుకుని, అవి చదివి ఇచ్చేశాక కొత్తవి పట్టుకెళ్తానన్నప్పుడు అని సింగ్ కు ధన్యవాదాలర్పించి, ఇంటి ముఖం పట్టేసరికి, సింగ్ పిలిచి 'నాతో మీకిక పని లేదు. మీకు కావలసినప్పుడు వచ్చి, నా భార్యనడిగి పుస్తకాలు పట్టుకెళుతుండండని నాతో గౌరవంగా చెప్పాడు. నేను బ్రతుకుజీవుడా అనుకున్నాను. ఆయన తాగుడికి ఆటంకం రాకుండా వుండేందుకు అనుకుంటాను అలా అన్నాడు.

త్రాగినవాడితో ఎలా మాటాడడమో, ఎంత తెలివైనవాడైనా త్రాగనివాడైతే తెలియదు. వెర్రి వాణ్ణి వెర్రివాడే తెలుసుకున్నట్టుగా తాగేవాడే అర్థం చేసుకోగలడు.

మా బావమరిది ఆఫీసు పక్క, నేను ఇంటి పక్కా తిరిగి నడుస్తున్నాము. సింగ్ బంగళాకు ఎదురుగుండా చింత చెట్టు కింద చిన్న పూరి గుడిసె ముందు, యౌవనం సడలి, ప్రౌఢత్వం పరిఢవిల్లే ఒక అందాలు చిందే ఆడ మనిషి మాసిన చీరతో ఒక నాలుగేళ్ళ కుర్రాణ్ణి దగ్గర పెట్టుకొని కూర్చుంది. ఆవిడ ముఖం చూస్తే నాకెందుకో ఆవిడ పెద్దింటికి చెందింది, కర్మవశాత్తూ, కాల వైపరీత్యం నుంచి, కడగళ్ళకు పాలై, ఈ దీనావస్థలో వుంది-ఒక ఉపశమించే మాటంటే ఆవిడకు ఊరట చేకూరుతుందేమో అనిపించింది.

దగ్గరవున్న కుర్రవాడు నాలుగేళ్ళవాడు. ఆ కుర్రవాడికి మానవత్వం పోలికలు లేవు. మృగంలా వున్నాడు. కాస్త చిన్న పిల్లలు చూస్తే దడుచుకుంటారు. ఆవిడ కొడుకు అవుతాడా? ఎంత మాత్రంకాదు. భర్త ఒకవేళ ఎంత అందవిహీనుడైనా ఆవిడ వర్చస్విని కాబట్టి, కొంతైనా వీడికి రాకుండా వుంటుందా! ఏమో, ఏమని చెబుతాం. భార్యాభర్తలు అందంగా వుండొచ్చు-పిల్లలు వికృతంగా వుండొచ్చు! దంపతులు ఏమీ అందమైన వాళ్ళు కాకపోవచ్చును-పిల్లలు అందమైనవారు అవవచ్చును. చీకటిలోంచి కాంతి పుట్టలేదా, కాంతిని చీకటి కబళించలేదా-అంతే!

కారు క్లీనర్ మహమూద్!

హాస్య రస ప్రధాన భూమికలను నిర్వహిస్తూ జాతీయ స్థాయిలోనే అగ్రశ్రేణి హాస్యనటుడుగా పేరు తెచ్చుకున్న మహమూద్.

అప్పట్లో పేరుగాంచిన గీత రచయిత నరత్ వ్యాస్ యింట్లో మహమూద్ కు ప్రతి రోజూ ఆయన కారు కడిగి శుభ్రం చేసి తుడిచే పని దొరికింది. కారును కడిగే పనిని కూడా ఆయన ఎంతో సంతోషంగా స్వీకరించాడు. ఎందుకంటే ఈయన కుటుంబ సమేతంగా బొంబాయి చేరుకున్నాడు.

రోజుకు దొరికే రెండు రూపాయలతో తన కుటుంబంలోని అయిదుగురు సభ్యులను పోషించేవాడు మహమూద్ మొదట్లో-

- ఉ.పి.

పలకరిస్తే ఏమనుకుంటుందో-చెడ్డవాణ్ణి అనుకుంటుందేమో! అనుకుంటూ నాలుగడుగులు వెళ్ళి మనసు వెనక్కి లాగితే ఆ పూరి గుడిసె దగ్గరకే వెళ్ళా. ఆమె భయంగా లేచి ఆ గుడిసెలోకి వెళ్ళింది. పైకి ముఖాన్ని పెట్టి "ఎవరు బాబూ, మీకు ఏం కావాలి?" అంది. నీ పేరిమిటన్నా, ఆవిడ పేరు చెప్పేందుకు జంకింది. నేను నా మనస్సులో అనుకున్నది చెప్పా.

"నా పేరు రంగమ్మ. మీరు అనుకున్నదానిలో యధార్థం వుందండి. మీరు గొప్ప ఇంటివారు కాబట్టి పోల్చగలిగారు. మరోవుడు నా బ్రతుకు మీకు మనవి చేసుకుంటాను. చీకటి పడుతున్నాది. ఎవరయినా చూస్తే ఏమైనా అనుకుంటారు. ఇంటికి వెళ్ళండి" అన్నది.

సింగ్ బంగళా, కనులకు విందుగొలిపే అందాల సోఫానన్నట్టే ఆకర్షించలేకపోయింది. పూరి గుడిసెలో వున్న రంగమ్మ ఎవరై వుంటుందీ. దగ్గరగా వున్న కుర్రవాడు ఏమవుతాడూ, అవే సంగతులు పదేపదే నా హృదయంలో పరిణతిని పొందాయి.

రాత్రి భోజనం చేయడం, నా పుస్తకాల చదువు గోడవలో-సద్యోఫలితమైన విద్యుద్దీపం-పక్షి రెక్కల్లా చల్లని గాలి ఉయ్యాలలూపే ఎలక్ట్రిక్ పంకా, సౌఖ్యాన్ని చేకూర్చాయి. చదువుకంటే నిదురకే శరీరం, మనస్సు కూడా దోహదం చేస్తాయి.

ఉదయం నేను లేచే సరికి చాలా ఆలస్యమైంది. నేను సాధారణంగా చీకటి వుండగానే లేస్తాను. ఆ రోజు మాత్రం ఆలస్యమైంది. లేచిన వెంటనే కాఫీ లేకపోతే దుర్దినంగా తోస్తుంది కాబట్టి వంట ఇంట్లోకి వెళ్ళే సరికి మా చెల్లెలు ఆప్యాయంగా ఫలహారం, కాఫీ అందించింది. ఫలహారం చేస్తూ వుంటే-

"ఏమిరా, నిన్న సాయంత్రం సింగ్ ఇంటి నుంచి వస్తూ రంగమ్మను పలకరించావుగా. అది నాతో వచ్చి చెప్పుకుంది. దాని గాథ విచిత్రమైంది- నాకు తెలుసు. అప్పుడప్పుడు మన ఇంట్లోకి వచ్చి పని సహాయం చేస్తూ వుంటుంది" అని అంటూ-

"పెద్ద యింటికి చెందిందే పాపం-దాని ఖర్మం ఇలా కాలి అగచాట్లు పడుతున్నది. మన ఊరికి దగ్గరగావున్న గుంకలాం కరణం కూతురు. తండ్రికి వల్లమాలిన ఆస్తి, పలుకుబడి-అన్నిటినీ విసర్జించి, వారింటికి చెందిన ఒక పాలికాపును ప్రేమించి తండ్రి దండిస్తే, అతనితో లేచిపోయి నెల్లిమర్ల మిల్లులో ఇద్దరూ పని చేసుకుంటూ, తెచ్చుకున్నది తక్కువే ఐనా, సుఖంగా కాలక్షేపం చేసి, సౌఖ్యంగా జీవితాన్ని గడుపుతూ వుండే రోజుల్లో రంగమ్మకు ఒక కుర్రవాడు పుట్టాడు. వాడే ఆ రంగమ్మ దగ్గర కూర్చున్నవాడు."

"వాడు వన్యమృగంకంటె అధ్వాన్నం. పశుబలుడు. వాడికి వినిపించదు. మాటలు రావు. వాడు పుట్టిన రెండేళ్ళకి నెల్లిమర్లలో కలరా రావడం, ఎవరికోసమైతే తాను త్యాగాన్ని చేసి జీవితం స్వర్గంగా చేసుకుందో, వాణ్ణే తన చేతులతో పిడికెడు బుగ్గి చేసి, నడి సముద్రంలో నావలా పిల్లాణ్ణి పెంచలేక, కూలి చేయలేక-సొంతవూరు చేరుకొని, అపరాధం మన్నించమని తండ్రి కాళ్ళు పట్టుకుంది. కొడుకును వదిలేసి తాను వచ్చి ఇంట్లో వుండొచ్చు అన్నాడు. తనకు మనస్కరించలేదు.

"అనాకారులైనా, కురూపులైనా బిడ్డలను వల్లమాలిన మమకారంతో సాకుతుంది.

అందుకే స్త్రీ, పురుషుడి కంటే ఎప్పుడూ గొప్పదే.”

“ఊళ్ళు తిరిగి, ఈ గరివిడి చేరకుని, గనిలో పని చేస్తే, రకరకాల మనుషులు వుండడమే కాకుండా, పిల్లాణ్ణి ఒంటరిగా వదలవలసి వస్తుంది కాబట్టి, సింగ్ ఇంటి దగ్గర అంట్లు తోముతుంది. ఒక పూట భోజనం, నెలకు మూడు రూపాయిలు ఇస్తారు. మానవతి, ఉత్తమ గుణాలు కలిగింది. ఐతేనేం? దరిద్రం వున్నప్పుడు జీవితం రేణికి రాదు.”

అని మా చెల్లెలు నాతో చెప్పేసరికల్లా నా మనస్సు వికలమైంది. రంగమ్మ మీద ఒక విధమైన గౌరవం, రంగమ్మ కొడుకు మీద జాలీ కలిగాయి.

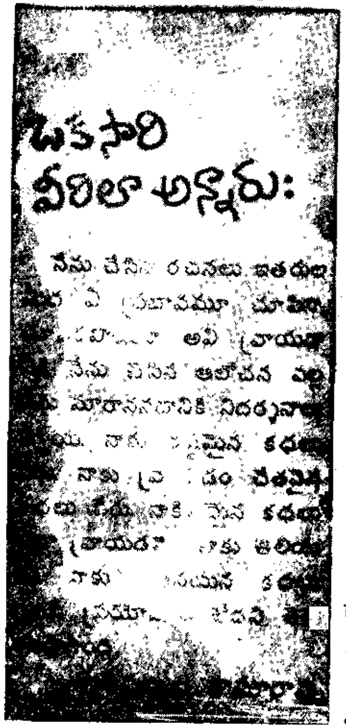

నేను పుస్తకాల కోసం అప్పుడప్పుడూ సింగ్ ఇంటికి వెళ్తున్నప్పుడు, రంగమ్మని పలకరించడం, కాస్త ఏదైనా చిల్లర డబ్బులు ఇవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తే ఆమె ఎంతమాత్రం వద్దని, వారించి పుచ్చుకునేది కాదు. ఎప్పుడూ రోదిస్తూ వుండేటువంటి ఆ కొడుకు చేతుల్లో కాస్త చిల్లర డబ్బులు పెట్టి ఇల్లు చేరుకునే వాణ్ణి.

ఒకనాడు ఉదయాన్నే ఏదో వ్యాసం రాస్తూ కొన్ని పుస్తకాలు అవసరం వచ్చి సింగ్ ఇంటికి హుటాహుటి బయలుదేరి వెళ్తున్నాను. తోవలో రంగమ్మను పలకరించిపోదామని చింత చెట్టు దగ్గరికి చేరుకునేసరికి, ఆ చింత చెట్టుకు వేసి రంగమ్మ కొడుకుని ఒక తాడుతో కట్టబడిన దృశ్యం కనిపించింది. విపరీతంగా ఏడుస్తున్నాడు రంగమ్మ కొడుకు. రంగమ్మని పిలిచి-

“ప్రకృతి వాడికి చేయవలసినంత అన్యాయం చేసింది. ఇంకా ఈ తాడుతో కూడా ఎందుకు బంధిస్తావు వాణ్ణి? నీవు అన్నది వాడికి వినిపించదు. మాట్లాడేందుకు ఉపయుక్తం కాని నోరు ఏడుపుకే పనికొస్తుంది. వాడి భాషంతా ఏడుపే-వదిలి పెట్టు” అన్నాను.

రంగమ్మ గుడిసెలో నుంచి పైకి వచ్చి, కంట నీరు పెట్టుకుంటూ “ఏం చేయమన్నారు బాబు-వాడి బాధ పడలేకుండా ఉన్నాను. ఈ మధ్య ఒకరోజు సింగు కొడుకు పుట్టినదినం వచ్చింది-ఆ సింగు కొడుక్కి మంచి ముఖమల్ ఎర్ర బుష్ కోటు తొడిగారు. అది వీని కంట బడింది. అప్పణ్ణుంచీ అలాంటి కోటు కావాలని ప్రతి నిత్యం ఏడుస్తూ పొద్దున్న తెల్లవారే ముందు, సాయంత్రం సంధ్యలోనూ, ఆకాశం పక్క చూపిస్తూ, అరుస్తూ ఏడుస్తాడు. నాకా శక్తి ఎక్కడ ఉంది కొనేందుకు అలాంటి కోటు! నెలకు ఇచ్చే మూడు రూపాయిల జీతంలో ఒక రూపాయి మిగిల్చి, రెండు రూపాయలు ఖర్చు చేసుకుంటున్నాను. నాకెంత అభిమానం ఉంటే మాత్రం ఏం సాగుతుంది? జీతంలోది కష్టపడి మిగుల్చుకున్న మూడు రూపాయలతోటి ఒక ఎర్రకోటు తెచ్చా, కాని-అది అక్కర్లేదంటాడు.

“ఆ సింగు కొడుకు వేసుకున్న లాంటి కోటే ఇమ్మంటాడు. అలాంటిది ఇరవై రూపాయలకు తక్కువకివ్వనన్నారు. మా బ్రతుకేమిటి, నేనేమిటి? వాతం చేస్తుందా? కొనగలిగితే మాత్రం లోకం సహిస్తుందా? చిన్న పిల్లాడు వాడికి ఇవన్నీ ఏం తెలుస్తవి బాబూ?

“ఇవాళ సింగ్ కొడుకు పుట్టిన దినం. నా చేతుల్తో నేనే ఆ కోటు సింగ్ కొడుక్కి తొడిగాను. మా బాబుగాడు చూసి, సింగ్ కొడుకు మీదకెళ్ళి జులూం చేస్తే, సింగ్ కోపానికి హద్దులు లేవు. మా బాబుకి ప్రమాదమైనా రావచ్చు. నాకున్న ఈ నౌకరీ ఐనా పోవచ్చు. ఇప్పుడు మళ్ళా పనిలోకి సింగ్ ఇంటికి వెళ్ళాలి. అంచాత తాడేసి కట్టేస్తే మంచిది కదా అని కట్టేశాను. అందుకలా మారాం చేస్తున్నాడు” అని చెప్పింది.

సింగ్ బంగళా గేటుకేసి ప్రవేశించేసరికల్లా సింగ్ భార్య చడీ చప్పుడూ లేకుండా నావైపు కొచ్చి సద్దు చేయడకుండా, తనతో రమ్మనమంది. నేను విస్మయం చెందాను. ఆవిడ చెప్పినట్టుగానే ఆవిడవెంట, బంగళా వెనుక భాగానికి వెళ్లాను. ఆవిడ మెల్లగా, రహస్యం చెప్పినట్టుగా నాతో ఈ విధంగా చెప్పింది. ఈ పొద్దున వేళ పది దాటేలోపున వాళ్ళ బంగళాకు ఎప్పుడూ రావద్దు. వస్తే ప్రమాదం వుందని అంది. అంటే నాకు అర్థమవక-

“ఏమిటా ప్రమాదం?” అని అడిగాను.

“రాత్రల్లా తాగడంలో గడిపిన సింగ్ తెల్లవారు జామున కుర్చీలోనే కొంతసేపు నిద్రించి, ఎనిమిది గంటలన్నరయ్యేసరికల్లా, పడక గదిలో నుంచి పైకి వచ్చి హాలులో కూర్చుంటాడు. అప్పుడు అతని కంట ఎవరూ పడకూడదు. అతనికంట ఎవరైనా పడ్డా, ఏదైనా దారుణమైన శబ్దం ఆయన చెవినపడ్డా, సహించలేక కోపం వస్తే ఎంత పనైనా చేస్తాడు.”

ఒకమాటు ఆయనకు కావలసిన ఫలహారాలన్నీ ఆవిడ అమర్చి, అతని కంట బడకుండా ఆవిడ వంటింట్లోకి చేరుకుందట. ఎందుకో ఆవిడకి సింగ్ పిలిచినట్టుగా తోస్తే హాలులోకి వెళ్ళబోయిందట. ఆవిణ్ణి చూసి సింగ్ తుపాకీ తీశాడట. ఆవిడ జడిసి పారిపోయిందట. అందుచేత “పుస్తకాలు కావలిస్తే సాయంత్రం రావచ్చును. ఇప్పటికి సద్దు చేయకుండా పెరటి తోవంటే ఇంటికిపొండి” అంది. నేను బ్రతుకు జీవుడా అనుకుని, బయటపడి నిషాకు జీవితం అమ్ముకున్న మనుష్యుల్లో రాక్షసత్వానికి చెందిన ఎంత గుణాలేవో బ్రహ్మజెముళ్లా పెరిగి, సన్నిహితులైన వాళ్ళని హింసించడం లోకంలో మనకు తరచూ ద్యోతకమవుతుంటుంది. దీనికి హృదయతత్త్వశాస్త్రం కూడా సరియైన జవాబు చెప్పలేదేమో!

నేను ఇల్లు చేరుకుని వ్యాసం రాసుకుంటున్నాను. కొంతసేపయాక, తుపాకీ పేలిన శబ్దం వినిపించింది. గుండె గతుక్కుమంది. నాకు కరచరణాలాడ లేదు. వెళ్ళి చూదామా అనుకున్నాను. వెళ్ళడం వల్ల ఏం చిక్కులు వస్తాయో, నాకు కాకపోయినా, నా బావమరిదికి-అని భయం వేసింది. వ్యాసం రాయలేక ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాను. పన్నెండు గంటలయింది. భోజనానికి లేద్దామనుకున్నాను.